

Załącznik do uchwały Nr IV/25/2011
Rady Gminy Cisek
z dnia 21 lutego 2011r.

***Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie
i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Cisek***

I. Wstęp

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił, działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Działanie to naraża osoby dotknięte przemocą na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne. Podstawowym aktem prawnym, regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania pomocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z póź. zm.).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie to dokument, którego zadaniem jest wprowadzenie w życie działań mających na celu udzielanie pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców przemocy oraz zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na zjawisko przemocy w rodzinie.

Program wyznacza również główne kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w celu skutecznego reagowania na to zjawisko. Jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Cisek przyjętą przez Radę Gminy uchwałą NrXXI/95/2008.z dnia 03.11.2008r.

Potrzeba opracowania takiego dokumentu dla Gminy Cisek wynika nie tylko z przesłanek formalnych (ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, które nakładają na Gminę obowiązek opracowania i realizowania Programu), ale również z odczuwalnych, negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy.

Przemoc domowa rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy: fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, zaniedbanie. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni. Ofiara jest zazwyczaj słabsza, a sprawca silniejszy. Zgodnie z art. 207§ 1 Kodeksu Karnego, przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Program skierowany jest do:

- 1) ofiar przemocy w rodzinie ,w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów ,osób starszych , niepełnosprawnych
- 2) sprawców przemocy w rodzinie,
- 3) świadków przemocy w rodzinie

II. Istota i zakres programu

1. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne :

- Ustawa z dnia 29.07.2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z póź. zm.).
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z póź. zm.)
- Ustawa z dnia 26.10.1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 70, poz. 473 póź. zm.)

Program jest skorelowany z następującymi Programami

- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy
- ***Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Cisek***
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- ***Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii***

2. Informacje ogólne

Podstawową grupą społeczną pełniącą niezwykle istotną funkcją jest rodzina. To rodzina określa cele i wartości, do których dążą dzieci, a także wywiera istotny wpływ na zachowanie się jednostek zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz rodziny. Rodzina jako wspólnota rodziców, dzieci i krewnych, stanowi pierwsze i podstawowe miejsce doświadczenia współżycia z ludźmi.

W domu powinniśmy się czuć bezpiecznie. Dom ma być miejscem, w którym jesteśmy kochani, chronieni, gdzie odzyskujemy siły po dniu pracy lub nauki. Jednak dla wielu ludzi dom nie jest spokojną przystanią, jest niebezpiecznym miejscem, gdzie regularnie doświadczają cierpień fizycznych i emocjonalnych, gdzie są również wykorzystywani seksualnie.

Przemoc najczęściej kojarzy się ludziom z biciem, popychaniem, kopaniem, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności, stosowaniem broni lub gwałtem. Przemocą jest także poniżanie człowieka, oczernianie go przed innymi, wyzywanie i rzucanie obelg, obrażanie jego poczucia własnej wartości, ograniczenie jego swobody w sposób przekraczający normy moralne i obyczajowe.

3. Skala i diagnoza zjawiska przemocy w gminie Cisek oraz posiadany potencjał w celu realizacji programu

W 2008r.w całym kraju policja przeprowadziła ponad 86 tys. interwencji w sytuacjach przemocy w rodzinie, podczas których stwierdzono, że ponad 71% osób krzywdzących swoich najbliższych było pod wpływem alkoholu. W działającym na zlecenie PARPA Ogólnopolskim Pogotowiu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” rocznie przeprowadza się ponad 10 tys. rozmów, które dotyczą różnych problemów rodzinnych, w tym m. in. przemocy oraz nadużywania alkoholu i uzależnienia.

Przemoc w rodzinie (dane Komendy Głównej Policji).

Liczba ofiar przemocy domowej wg Procedury „Niebieskiej Karty” na terenie Gminy Cisek w latach 2008-2009 prowadzono 18 procedur Niebieskiej karty. W toku prowadzonych czynności ujawniono; 18 sprawców przemocy, 25 ofiar przemocy (w tym 19 kobiet, 5 nieletnich oraz 1 mężczyznę). Na terenie gminy Cisek odnotowano około 180 interwencji, z czego około 40 dotyczyło procedury Niebieskiej karty.

Według statystyki Ośrodka Pomocy Społecznej w Cisku w 2009r. udzielono wsparcia 8 osobom z tytułu przemocy w rodzinie.

Choć z przedstawionych danych wynika, iż problem związany z przemocą nieznacznie zmniejszył się, to podkreślić należy, że z doświadczenia osób i organizacji zajmujących się przemocą domową wynika, iż statystyki nie oddają powagi problemu. Najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci, które z reguły nie potrafią same poprosić o pomoc. Również przepisy prawa nie do końca ułatwiają właściwe i skuteczne działanie instytucji i organizacji w walce z tym zjawiskiem.

Innymi ważnymi problemami Gminy Cisek związanymi z przeciwdziałaniem przemocy domowej są:

- brak bazy lokalowej i mieszkań chronionych,
- brak możliwości izolowania sprawców przemocy,
- brak współpracy z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, zły przepływ informacji,
- długi okres rozstrzygania spraw w sądach,
- niska świadomość społeczna,
- funkcjonowanie stereotypów na temat przemocy.

Do chwili obecnej problemami związanymi z przemocą w rodzinie zajmowali się głównie pracownicy socjalni zatrudnieni w ośrodku pomocy społecznej, policjanci – dzielnicowi oraz członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych. Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie rozszerza krąg osób zajmujących się problematyką przemocy o przedstawicieli oświaty, służby zdrowia oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych. Ponadto nakłada na pracowników socjalnych dodatkowe zadania do wykonania poza godzinami pracy.

4. Zasady działania Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat, przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, oparty jest na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej, organizacji pozarządowych, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstwom.
- jawność działań organów administracji publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby.
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

III. Cele Programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy;
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele działania programu

1. Zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości mieszkańców Gminy wobec przemocy w rodzinie poprzez:

Adresaci: dzieci, młodzież, dorośli, rodziny, społeczność lokalna

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem, zajęcia pozaszkolne	- prowadzenie zajęć wychowawczych, - wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym	- placówki oświatowe, - świetlice socjoterapeutyczne
2.	Edukacja przedmałżeńska	- poradnictwo w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją i konfliktem	Kościół
3.	Wspieranie rozwoju nieagresywnych sposobów rozwiązywania konfliktów społecznych i rodzinnych	- promowanie mediacji, w tym mediacji rodzinnych - zajęcia wychowawcze dotyczące nieagresywnego rozwiązywania konfliktów	- OPS - punkt konsultacyjny - szkoły - Policja

2. Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie.

Adresaci: osoby dotknięte przemocą, w szczególności ofiary i świadkowie

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i pozostającym w rodzinie, w dotychczasowym miejscu zamieszkania lub pobytu	1. poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne i socjalne, 2. praca socjalna, 3. aktywizacja zawodowa, 4. interwencja kryzysowa, 5. realizacja systemu	- OPS, - służba zdrowia, - punkt konsultacyjny, - policja, - sądy, prokuratura, - pedagog szkolny

		„Niebieskiej Karty”	
2.	Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę	1. odseparowanie sprawcy od ofiary, 2. zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną	- policja, sądy, prokuratura
3.	Udzielenie wsparcia osobom dotkniętym przemocą i zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania, pobytu lub rodziny	1. udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą, 2. udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom-ofiarom przemocy, 3. pomoc socjalna osobom dotkniętym przemocą	-Urząd Gminy, - OPS, - organizacje pozarządowe, -policja, sądy, prokuratura
4.	Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Wszystkie zadania z katalogu zadań wymienionych w GPPiRPA, które wiążą się z przeciwdziałaniem przemocy u osób uzależnionych lub współ-uzależnionych	- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

3. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie.

Adresaci: sprawcy przemocy

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Działania edukacyjne	1. poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne,	-punkt konsultacyjny, -wydział oświaty

		2. terapia, 3. programy w zakresie radzenia sobie ze stresem	Urzędu Gminy, - OPS
2.	Oddziaływanie na społeczności lokalnej w celu włączenia jej w system monitorowania zjawisk związanych z występowaniem przemocy	1. wywiady środowiskowe w społecznościach szczególnie zagrożonych	- OPS, -Policja dzielnicowi -

IV. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
7. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
8. Zmniejszenie skali występujących w rodzinach dysfunkcji wynikających z przemocy.

V. Praca zespołu interdyscyplinarnego

Zespół interdyscyplinarny swoje działania skieruje przede wszystkim w stosunku do dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych, a także do rodzin patologicznych dotkniętych uzależnieniem oraz w sytuacjach powtarzalności zjawiska przemocy.

1. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele:

- Jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- Gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- Policji,
- Oświaty,
- Ochrony zdrowia,
- Organizacji pozarządowych.

2. Zasady pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Zespół składa się z grupy osób współpracujących ze sobą w sposób skoordynowany, zapewniający skuteczne reagowanie na otrzymane informacje o przemocy w rodzinie. Członkowie zespołu skupiają specjalistów z różnych dziedzin. Jego działania koncentrują się na badaniu problemu krzywdzenia rodziny, na strategii postępowania z danym przypadkiem, na zagadnieniach dotyczących terapii ofiar, ich rodzin i sprawców. Przyjmuje się, że najlepszą odpowiedzią na wyzwanie, jakim jest interwencja w przemocy domowej oraz pomoc ofiarom przemocy jest praca zespołu interdyscyplinarnego. Stosowany w takim zespole sposób podejścia często wykracza poza wspólne badanie przypadku i koordynację działań poszczególnych instytucji, obejmując również zespołowe podejmowanie decyzji. Tego rodzaju działania wymagają pełnego uczestnictwa i współpracy członków zespołu, którzy wnoszą w jego pracę swoją wiedzę, umiejętności oraz zdolności.

Organizatorem spotkań będzie Przewodniczący Zespołu.

Do zadań zespołu należy:

- Wspieranie ofiar przemocy w rodzinie w przezwycięzeniu sytuacji kryzysowej oraz przerwaniu cyklu przemocy, a także zapobieganie kolejnym aktom przemocy w rodzinie.
- Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowania o tym odpowiednich służb.
- Diagnoza na temat skali zjawiska przemocy na terenie gminy oraz przekazywanie uzyskanych informacji do środowiska lokalnego
- Gromadzenie informacji oraz ich upowszechnianie na temat miejsc i osób uprawnionych do udzielania pomocy, a także możliwością udzielania w środowisku lokalnym oraz inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych.
- Inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy – organizowanie szkoleń, warsztatów itp.

VI . Postanowienia końcowe

Realizację zadań wynikających z Programu koordynuje Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Cisku we współpracy z Pełnomocnikiem Wójta Gminy ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Realizacja programu jest działaniem długofalowym, wymagającym stałego monitorowania i zaangażowania wszystkich realizatorów, ma także wieloletnią

perspektywę i powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego.

Bieżący nadzór nad realizacją programu sprawuje Wójt Gminy Cisek oraz podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie.